

BIJENPACT Firda

Wij (Firda) zijn een kenniscentrum met haar wortels in de regio en willen een waardevolle bijdrage leveren aan de regionale ontwikkeling en brede welvaart. Wij zijn een partner van de regio in de ontwikkeling van wendbare en waardengedreven (vak)mensen in een gezonde leef- en werkomgeving. Het is daarbij van belang mensen te helpen een gevoeligheid te ontwikkelen voor zichzelf en die omgeving, waarin zij zorg kunnen dragen voor de Ander en het Andere, zoals de mensen en bijen* in bloeizone Fryslân. Met dit BIJENPACT wil Firda zich inzetten voor de bijen* van onze regio. Meer dan de helft van de bijensoorten in Nederland dreigt te verdwijnen. De bij staat hiermee symbool voor de wereldwijde afname van biodiversiteit. Om dit tij te keren willen we dan ook de volgende activiteiten ondernemen.

Educatie

Als regionaal kenniscentrum zien we als Firda in dat kennis een belangrijke eerste stap is, maar dat het niet voldoende is om de afname van biodiversiteit te stoppen. Daarom willen we ook concrete actie stimuleren. We denken aan:

- Verhogen van kennis over bijen en biodiversiteit binnen de opleidingen; niet alleen door theorielessen, maar ook lessen in de praktijk en (internationale) conferenties (doel: 2 per jaar). Bijvoorbeeld door studenten actief te laten zien waar zij actief invloed kunnen hebben op biodiversiteit. We zien lessen in het burgerschapsonderwijs en het keuzedeel 'duurzaamheid in beroep' als voor de hand liggende startpunten voor 2023 en 2024 - met de ambitie om deze kennis uit te breiden en integraal in te bedden. Dit doen we onder andere door:
  - Het koppelen van biodiversiteit lessen aan een concreet project of culturele uitspraak. Zoals (door deelname aan) een campagne, een museale tentoonstelling, een (kennis) festival etc. Werken met LIS (Leerbedrijf Invloed Studenten) is voor de hand liggend.
  - Bijdrage te leveren aan het Global Land Festival en het Firda Festival met een focus op biodiversiteit.

- Circulaire expedities aan te bieden voor docenten, die een bewustzijn en een beleefde urgentie van de problematiek van biodiversiteit stimuleren en een appel doen op onderwijsteams om aandacht te schenken aan biodiversiteit.
- In burgerschaps- en excellentieprogramma's activiteiten te ondernemen waarin de biodiversiteit centraal staat.
- Beschikbaar stellen van (overdraagbare) materialen en bronnen; voor zowel studenten, docenten en derden.

Beheer

Bij Firda hebben we ons eigen areaal/buitenomgeving; dit willen we zo biodivers mogelijk beheren. Op verschillende locaties hebben we daarom al aanzienlijk geïnvesteerd om biodiversiteit te verbeteren. Zo hebben we aan de Julianalaan bij Firda Leeuwarden Zuid/Dokkum ingezet op insectenvriendelijke beplanting en onderhoud. Ook Firda Drachten is goed bezig, zo heeft de gebouwde omgeving daar een BREEAM certificering, waarbij duurzaamheid een belangrijke plaats heeft. Ons bouwteam wordt daarnaast bijgestaan door een bouwbioloog, die niet alleen zorg draagt voor duurzame bouwmaterialen en technieken, maar ook aandacht heeft voor bevordering van biodiversiteit in onze gebouwde omgeving. Zo leren we van ieder bouw- en renovatieproject, dat we vervolgens weer meenemen naar volgende projecten. Dit willen we graag uitbreiden door:

- Medewerkers en studenten (van binnen en buiten het FC) mee laten denken over en mee laten werken aan inrichting en beheer van onze buitenruimtes. Startend met locatie Saturnus van Firda Heerenveen, waar in 2023 al extra groen zal worden aangebracht bij de entree. Daarbij betrekken wij dagbesteding en excellentieprogramma's. We ontwikkelen zo nodig reproduceerbare werkmethodes en communiceren daarover binnen en buiten onze organisatie.
- Aanplanten van bijvriendelijke, vaste planten en een divers(er) bomenbestand; inzaaien met kruidenrijke- en bloemrijke, klimaatbestendige, jaarrond bloeiende, inheemse plantenmengsels; poten van (biologische) bloembollen.
- Natuurlijke nestel plekken creëren; nestkasten en bijenhôtels plaatsen.
- Omvorming van intensief beheer naar natuurlijk, extensiever (maai-)beheer van randen, grasvelden en bermen. inc. gefaseerd snoeien; laten liggen/staan van dood hout, blad etc..
- Geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.
- Optimaliseren afvalbeleid. Draagvlak creëren met de ambitie om betere afvalstromen te creëren.

Communicatie

Tijdens onze communicatie willen we aandacht aan bijen, bijenvriendelijkheid en biodiversiteit geven. We denken aan:

- Week van de duurzaamheid organiseren. Inclusief ontwikkelen van concrete projecten, stages etc.
- Communicatie in kantine en restaurant inzetten, in het bijzonder voor de link tussen voedsel(zekerheid) en biodiversiteit. Draagvlak creëren om ook biodiversiteit onderdeel te laten zijn van de leerbedrijven.
- Ludieke acties met/voor/door studenten - studenten van LIS (leerbedrijf projecten) en toekomstmakers (excellentieprogramma) kunnen daar goed in meedenken.

- In de brede communicatie/digitale communicatie minimaal 12 keer per jaar een pop-up/informatie snippet. Incl. actieve rol practoraat Duurzaam Denken Duurzaam Doen.
- In communicatie over SDG's in koersplannen biodiversiteit expliciet benoemen, naast circulariteit en inclusiviteit. Biodiversiteit framen als onderdeel van de inclusiviteit.

Lange termijn

- Integreren van alle SDG's in het onderwijs; als whole school approach. Inbedden van SDG's als holistisch, concreet, integraal onderdeel van het onderwijs.
- Ontwikkelen en aanbieden van circulaire expedities voor medewerkers, naar bedrijven die succesvol SDG's integreren, naar praktische biodiversiteit verhogende voorbeelden. Ook uitnodigen van gastdocenten/sprekers en kennisreizen behoren tot de mogelijkheden. Doel: alle medewerkers en studenten binnen het FC moet minstens één keer per jaar in aanraking komen met circulaire expedities.
- Grotere strategische partner voor de regio worden - ook met betrekking tot biodiversiteit. Incl. helpen bij op leer/verandervragen. Incl. bundelen kennis van verschillende organisaties en faciliteren van inspiratie. Incl. samenwerking met regio verhogen, in het bijzonder met de andere BIJENPACT-houders en Spark the Movement. Actief werken aan verdiepen van BIJENPACT-houders netwerk.
- Met prioriteit opleiden van leer/duurzaamheid coaches, waarmee wordt voorzien in begeleiding van onderwijsteams.
- Ontwikkelen van vrijdenkplaats om langer en strategischer na te denken over (rol van) onderwijs, duurzaamheid, biodiversiteit en SDG's in bredere zin. In samenwerking met Campus Fryslan, NHL Stenden en Van Hall Larenstein. Incl. vrijspelen van docenten. Incl. evaluatie en bijsturen door practoraat Duurzaam Denken, Duurzaam Doen.

Als partner van de duurzame ontwikkeling van onze regio, zijn wij (Firda) overtuigd van de plicht om zorg te dragen voor een gezonde leef- en werkomgeving, nu en in de toekomst. Daarom ondertekenen wij deze intentieverklaring en stimuleren we Duurzaam Denken en Duurzaam Doen in onze regio.

* Waar bijen staat, kan ook bestuivers, insecten of biodiversiteit gelezen worden.